

แบบฝึกการอ่านจับใจความวรรณคดี เรื่อง นิราศนรินทร์คำโคลง

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนตากพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดตาก

นางสาวปรียาลักษณ์ พงษ์อยู่
ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ

โรงเรียนตากพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการศึกษาหาความรู้และพัฒนาชีวิต ซึ่งนอกจากจะทำให้มีความรู้แล้ว ยังก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่วยให้เกิดความมั่งคั่งทางสติปัญญา และส่งเสริมให้สังคมเจริญก้าวหน้า

การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความวรรณคดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาภาษาไทย พื้นฐาน รหัสวิชา ท 31102 โรงเรียนตากพิทยาคม จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานเรียนรู้ตัวชี้วัดและคำอธิบายรายวิชาตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นนวัตกรรมประกอบการเรียนการสอนการอ่าน ให้ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้ฝึกฝนทักษะกระบวนการอ่านจับใจความ เสริมนิสัยรักการอ่านและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแบบฝึกการอ่านจับใจความวรรณคดี จะเป็นแนวทางหนึ่งให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ปรียาลักษณ์ พงษ์อยู่

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจงสำหรับครูสอน	1
คำชี้แจงสำหรับนักเรียน	2
สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และ ตัวชี้วัด	3
จุดประสงค์การเรียนรู้	3
แผนผังขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	4
แบบทดสอบก่อนเรียน	5
ใบความรู้ เรื่อง นิราศนรินทร์คำโคลง	8
บทวิเคราะห์ เรื่อง นิราศนรินทร์คำโคลง	12
แบบฝึก	14
แบบฝึกที่ 1	14
แบบฝึกที่ 2	15
แบบฝึกที่ 3	16
แบบทดสอบหลังเรียน	17
ภาคผนวก	20
บรรณานุกรม	25

คำชี้แจงสำหรับครูสอน

แบบฝึกการอ่านจับใจความวรรณคดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง นิราศนรินทร์คำโคลง
มีคำชี้แจงสำหรับครู ดังนี้

1. ครูศึกษามาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้ครบถ้วน
2. ครูศึกษาลำดับขั้นตอนและเนื้อหาของแบบฝึกการอ่านจับใจความวรรณคดี
3. ครูอธิบายให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ในการทำแบบฝึก เพื่อชี้ให้นักเรียนเห็นถึงประโยชน์และคุณค่า
4. ครูดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความ โดยใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้
5. ครูกำชับให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ตลอดการจัดการเรียนการสอน
6. ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างใกล้ชิดหากนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยขณะใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความวรรณคดี เรื่อง นิราศนรินทร์คำโคลง ครูต้องให้ความช่วยเหลือทันที
7. หลังเสร็จสิ้นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความวรรณคดี เรื่อง นิราศนรินทร์คำโคลง ครูควรให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญร่วมกัน
8. ครูบันทึกผลการใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความวรรณคดี

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

แบบฝึกการอ่านจับใจความวรรณคดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง นิราศนรินทร์คำโคลง
มีคำชี้แจง สำหรับนักเรียน ดังนี้

1. นักเรียนควรศึกษาคำชี้แจงสำหรับนักเรียนและแผนผังขั้นตอนการใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความวรรณคดี ให้เข้าใจชัดเจน

2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของตนเองโดยแบบทดสอบก่อนเรียนเป็นแบบทดสอบจำนวน 10 ข้อใช้เวลาทำแบบทดสอบ 20 นาที นักเรียนทำแบบทดสอบลงในกระดาษคำตอบเสร็จแล้วนำกระดาษคำตอบส่งครูผู้สอน

3. ในการทำแบบฝึกการอ่านจับใจความวรรณคดีหากนักเรียนไม่เข้าใจหรือตอบคำถามไม่ได้ นักเรียนให้นักเรียนย้อนกลับไปอ่านใบความรู้แล้วทำแบบฝึกอีกครั้งหรือขอคำแนะนำจากครูผู้สอน

4. นักเรียนจะต้องมีความซื่อสัตย์ตลอดการทำแบบฝึก

5. หลังเสร็จสิ้นการทำแบบฝึกแต่ละขั้นตอนให้นักเรียนตรวจคำตอบด้วยตนเองหรือแลกเปลี่ยนกันตรวจกับเพื่อนโดยดูจากเฉลยหรือคำชี้แนะของครูผู้สอน

6. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยแบบทดสอบหลังเรียนเป็นแบบทดสอบจำนวน 10 ข้อ ใช้เวลาทำแบบทดสอบ 20 นาที นักเรียนทำแบบทดสอบลงในกระดาษคำตอบเสร็จแล้วนำกระดาษคำตอบส่งครูผู้สอน

7. หากนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับแบบฝึกการอ่านจับใจความวรรณคดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง นิราศนรินทร์คำโคลง ให้นักเรียนปรึกษาครูผู้สอนทันที

8. นักเรียนต้องทำแบบทดสอบหลังเรียนให้ได้ระดับคุณภาพปานกลางขึ้นไปจึงถือว่าผ่าน

สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม. 4 -6 / 2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.4 – 6/6 ตอบคำถามจากการอ่านประเภทต่างๆ ภายในเวลาที่กำหนด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ (K)
2. นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ได้ (K)
3. นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่านโดยใช้วิธีการอ่านจับใจความ ได้อย่างถูกต้อง (P)
๔. นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตมีวินัยใฝ่เรียนรู้มุ่งมั่นในการทำงาน (A)

แผนผังขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

การอ่านจับใจความวรรณคดี

แผนผังขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ การอ่านจับใจความวรรณคดี

ศึกษาคำแนะนำการใช้แบบฝึก

ทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ศึกษาเนื้อเรื่อง

ตรวจผลการทำแบบทดสอบหลังเรียน

ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพปานกลางขึ้นไป

ไม่ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพปรับปรุง

แบบฝึกการอ่านจับใจความวรรณคดี

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบก่อนเรียนฉบับนี้ใช้ทดสอบความสามารถอ่านจับใจความวรรณคดีเป็นแบบทดสอบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ
2. ให้นักเรียนอ่านคำถามและคำตอบให้ละเอียดแล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวโดยทำเครื่องหมาย × ลงในกระดาษคำตอบ
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบให้ครบทุกข้อโดยใช้เวลาทำแบบทดสอบ 20 นาที

1. นิราศเรื่องแรกของไทย คือเรื่องใด
 - ก. โคลงนิราศศรีบุญชัย
 - ข. นิราศเมืองแกลง
 - ค. นิราศภูเขาทอง
 - ง. นิราศพระบาท
2. นิราศนรินทร์คำโคลงใช้คำประพันธ์ประเภทใดในการแต่ง
 - ก. โคลงสี่สุภาพ , กลอนแปด
 - ข. โคลงสี่สุภาพ, กาพย์ยานี 11
 - ค. ร่ายสุภาพ, โคลงสี่สุภาพ
 - ง. กาพย์ยานี 11, ร่ายสุภาพ
3. กวีได้นำงานประพันธ์ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเรื่องใด มาเป็นต้นแบบในการแต่ง
 - ก. ลิลิตพระลอ
 - ข. โคลงกำสรวล
 - ค. สมุทรโฆษคำฉันท์
 - ง. บทเห่เรือของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์
4. นายนรินทร์ธิเบศร์ ได้แต่งนิราศนรินทร์คำโคลงไว้เมื่อใด
 - ก. เมื่อต้องเดินทางกับทัพหลวงไปปราบพม่า
 - ข. เมื่อต้องเดินทางไปปราบหัวเมืองฝ่ายใต้ที่คิดการกบฏ
 - ค. เมื่อต้องเดินทางกับทัพหน้าไปปราบพม่ายังบางสะพาน
 - ง. เมื่อต้องเดินทางกับทัพหน้าไปสังเกตการณ์ทัพพม่า ยังเมืองตะนาวศรี
5. “ ศรีอยุธยาเอ็นท์แย้มฟ้า แจกแสงจ้าเจดจันท์ เพียงรพิพรรณผ่องด้าว ขุนหาญห้าวแหนบาท ” คำที่พิมพ์ตัวหนามีความหมายว่าอย่างไร
 - ก. แสงจันท์
 - ข. แสงอาทิตย์
 - ค. แสงของดวงดาว
 - ง. แสงของพระธรรม

6.

ถึงตระนาวตระหน้าข้า
จรศึกโคกมามานาน
เดินดงทุ่งทางละหาน
สารสั่งทุกหย่อมหญ้า

งสาร อรเอย
เนินข้า
หิมเวศ
ย่านน้ำลานาง

คำที่พิมพ์ตัวหนา มีความหมายว่าอย่างไร

ก. ลำธารใหญ่
ค. ทางเดิน

ข. ที่พักผ่อน
ง. ป่าหิมานต์

7.

จำใจจากแม่เปลื้อง
เยียวว่าแต่เดี๋ยวก
สองซีกแล่งทรวงตก
ภาคพีไปหนึ่งไว้

ปลิดอก อรเอย
แยกได้
แตกภาค ออกแม่
แนบเนียนวลถนอม

จากคำประพันธ์ข้างต้น ผู้แต่งมีความรู้สึกอย่างไร

ก. อาลัยอาวรณ์
ค. กังวลใจ

ข. เป็นห่วงเป็นใย
ง. สงสัย

8.

ฝากอุมาสมรมแม่แล้
ทราบสวยมภูวจักรี
เรียมคิดจบจันตรี-
โฉมฝากใจแม่ได้

ลักษมี เล่านา
เกลือกไกล้
โลกล่วง แล้วแม่
ยิ่งด้วยใครครอง

ก. พระนางอุมา
ค. พระนารายณ์

ข. พระนางลักษมี
ง. ถูกทั้ง ก และ ข

9. คำประพันธ์ในข้อใด มีการกล่าวเปรียบเทียบเกินจริง

ก. เอียงอกเทออกอ้าง
เมรุซุบสมุทรดินลง
อากาศจักจางผจง
โฉมแม่หยาดฟ้าแย้ม	อวดองค์ อรเออย
เลขแต่้ม
จารึก พอฤ
อยู่ร้อนฤเห็น
ข. ร่ำรกร่ำเรื่องร้าง
เสนาสนนดินครวญ
สารสั่งพีก่ำสรवल
ควรมแม่ไว้ต่างหน้า	แรมนวล นาฏฤ
ครุ่นฟ้า
แสนเสนห์ นุชเออย
พื้พูนภายหลัง
ค. ถับถึงปากร่วมน้ำ
ถามข่าวไปปากพราง
อรมาท่าหลงทาง
ปากร่วมวานปากร้อง	คะนึ่งนาง
พื้พ็ร้อง
ฉงนอยู่
เรียกเจ้ามาจร
ง. จากมามาแล้วล้ำ
บางยี่เรือราพलग
เรือแผงช่วยพานาง
บางบับคำคล้อง	ลำบาง
พื้พ็ร้อง
เมียงม่าน มานา
คล่าวน้ำตาลล่อ

10. คำประพันธ์ในข้อใด มีการใช้โวหารบุคคลวัต

ก. บ้านบ่อน้ำบกกแห้ง
บ่อเนตรคงขังเป็น
อ้าโฉมแม่แบบเบญ-
มาซบอัสสุชลให้	ไปเห็น
เลือดได้
จลักษ์ณ์ เรียมเออย
พื้แล้วจักลา
ข. ชมแซ่คิดไซ้หน้า
เดือนตำหนิงกลาง
พิมพ์พัคตร์แม่เพ็ญปราง
ข้ากว่าแซไซ้แย้ม	นวลนาง
ต่ายแต่้ม
จักเปรียบ ไคเลย
ยั้งยี่ม้อปสร
ค. จากมามาแล้วล้ำ
บางยี่เรือราพलग
เรือแผงช่วยพานาง
บางบับคำคล้อง	ลำบาง
พื้พ็ร้อง
เมียงม่าน มานา
คล่าวน้ำตาลล่อ
ง. ลมพัดคือพิษต้อง
หนาวอกกรุ่มในดวง
โฉมแม่พิมลพวง
มือแม่วีเดียวล้ำ	ตากทรวง
จิตซ้า
มาเลศ ภูเออย
ยั้งล้ำมพาน

ใบความรู้ เรื่อง นิราศนรินทร์คำโคลง

ผู้แต่ง

นายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน)

ประวัติผู้แต่ง

นายนรินทร์ธิเบศร์ เดิมชื่อ อิน ได้รับราชการเป็น มหาดเล็ก ฝ่ายพระราชวังบวร (วังหน้า) ในสมัยรัชกาลที่ 2 ได้รับพระราชทานยศเป็น หุ้มแพร มีบรรดาศักดิ์ที่ นายนรินทร์ธิเบศร์ จึงมักเรียกกันว่า นายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน) คือใส่ชื่อเดิมเข้าไปด้วย

นายนรินทร์ธิเบศร์เป็นผู้แต่งนิราศคำโคลง ที่เรียกกันว่า นิราศนรินทร์ ตามชื่อผู้แต่ง ทว่าประวัติของนายนรินทร์ธิเบศร์ไม่ปรากฏรายละเอียดมากนัก ทราบแต่ว่ารับราชการในสมัยรัชกาลที่ 2 เท่านั้น

ในชั้นหลังเราได้ทราบประวัติของท่านจากหนังสือ นิราศนรินทร์ที่สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงพระนิพนธ์ไว้ โดยทรงเล่าเพิ่มเติมว่า “...นายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน) ไม่ใคร่จะได้แต่งหนังสือไว้มากนัก และแต่งไว้บ้างก็ล้วนแต่เป็นโคลง ที่ปรากฏว่าเป็นกลอนนี้น้อยเต็มที โคลงยอพระเกียรติตอนท้ายหนังสือ ปฐมมณฑล ก็เป็นฝีปากของนายนรินทร์ (อิน) จึงสันนิษฐานว่านายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน) ชอบโคลงมากกว่าคำประพันธ์อื่นๆ” ผลงานการประพันธ์ของนายนรินทร์ธิเบศร์นั้นไม่ปรากฏแพร่หลาย แต่สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงกล่าวไว้ว่า “..ส่วนที่แต่งไว้ในที่อื่นๆ นั้น ไม่มีที่ใดจะเปรียบกับโคลงนิราศนี้ได้” แต่ทรงมิได้ระบุว่านายนรินทร์ได้แต่งเรื่องอื่นใดไว้นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น อย่างไรก็ตาม ยังมีเพลงยาวอีกเรื่องหนึ่งที่กล่าวว่าเป็นของนายนรินทร์ธิเบศร์ นั่นคือ เพลงยาวของนายนรินทร์ มีเนื้อความดังนี้

ความเป็นมา

นิราศ เป็นงานประพันธ์ประเภทหนึ่งของไทยที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณเท่าที่ปรากฏหลักฐานในปัจจุบัน นิราศเรื่องแรกของไทยนั้น ได้แก่ โคลงนิราศหริภุญชัย ซึ่งแต่งในสมัยกรุงศรีอยุธยา เนื้อหานิราศโดยทั่วไปมักเป็นการคร่ำครวญของกวี (ชาย) ต่อสตรีอันเป็นที่รัก เนื่องจากต้องพลัดพรากจากนางมาไกลไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุใดก็ตาม สำหรับนิราศนรินทร์คำโคลง มีลักษณะเป็นนิราศแท้ คือ มีเนื้อหาสำคัญอยู่ที่การคร่ำครวญถึงนางอันเป็นที่รักที่กวีจากมาส่วนรายละเอียดอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนประกอบและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่านิราศนรินทร์คำโคลงเป็นนิราศที่มีความไพเราะมากเรื่องหนึ่งของไทย

ลักษณะของนิราศ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ อธิบายว่า “นิราศ” หมายถึง .เรื่องราวที่พรรณนาถึงการจากกันหรือจากที่อยู่ที่ต่าง ๆ

กำเนิดนิราศ

มีปรากฏตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งนิยมแต่งเป็นโคลง เช่น โคลงนิราศกำสรวลศรีปราชญ์ แต่งกรุงรัตนโกสินทร์นิยมแต่งเป็นกลอน ยกเว้นโคลงนิราศนรินทร์ที่แต่งเป็นโคลงและเด่นที่สุดของกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ลักษณะคำประพันธ์

นิราศนรินทร์คำโคลง แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทร่ายสุภาพ จำนวน ๑ บท และโคลงสี่สุภาพจำนวน ๑๔๓ บท

วัตถุประสงค์ในการแต่ง

นายนรินทร์เบ็ทร์ (อิน) แต่งโคลงนิราศนรินทร์ขึ้นเพื่อครวญตาม **เสด็จพระบวรราชเจ้ามหาเสนานุรักษ์** ไปปราบพม่าซึ่งยกมาตีเมืองกลางและชุมพรใน พ.ศ. 2352

ร้อยเรียงเรื่องราว นิราศนรินทร์คำโคลง

1. ศรีสิทธิ์พิศาลภาพ เลอหล้าลบ่มสวรรค์ จรรโลงโลกกว้าง ฝนแผ่นดินเมืองเมรุ
ศรีอยุธยาแย้มฟ้า แจกแสงจ้าเจ็ดจันทร์ เพ็ญรพิพรรณผ่องด้าว ขุนหาญห้าวแหวนบาท
สระทุกข์ราษฎร์รอนเสี้ยน สายเค็กเหลี่ยนลงหล้า ราญราบหน้าเภาริน เชื้อข่าวยินยอบตัว
ควบค้อมหัวไหว้ละล้าว ทุกไทน้าวมาลัยน้อม ขอออกอ้อมมาอ่อน ผ่อนแผ่นดินให้ผายขยาย
แผ่นดินฟ้าให้แผ้ว เลี้ยงทแก้วให้กล้า พระยศไท้เทิดฟ้า เพ็ญฟุ้งทศธรรม ท่านแฮ
2. อยุธยาชล่อมแล้ว ลอยสวรรค์ ลงฤ
สิงหาสน์ปรางค์รัตนบรร- เจ็ดหล้า
บุญเพรงพระหากสวรรค์ ศาสน์รุ่ง เรืองแฮ
บังอบายเบิกฟ้า ฝึกพื้นใจเมือง
3. เรื่องเรื่องไตรรัตน์พัน พันแสง
รินรสพระธรรมแสดง คำเช้า
เจดีย์ระตะแซง เสียดยอด
ยลยิ่งแสงแก้วแก้ว แก่นหล้าหลากสวรรค์
4. โบสถ์ระเบียงมรทปพื้น ไพบาร
ธรรมาสันศาลาลาน พระแผ้ว
หอไตรระฆังขาน ภายคำ
ไชประทีปโคมแก้ว กำฟ้าเพ็ญจันทร์
5. แดงปางบาราศห้อง โหยครวญ
เสนาะเสนห์กำสรวล สังก้าว
โอบองค์ผอนอวล ออกโอษฐ์ อรเอย
ยามหนึ่งฤแคล้วแคล้ว คลาดคล้ายขบปี
6. ไฉ่ศรีเสาวลักษณ์ล้ำ แลโลม โลกเอย
แม้ว่ามีกิ่งโพยม ยืนหล้า
แขวนขวัญชูชูโฉม แมกเมฆ ไร่แม่
กีดบ่มีกิ่งฟ้า ฝากน้องนางเดียว

7.	โฉมควรจักฝากฟ้า
เกรงเทพให้ธรณินทร์
ฝากลมเลื่อนโฉมบิน
ลมจะชายชักช้า	ฤติน ดีฤ
ลอบกล้า
บนเล่า นะแม่
ชอกเนื้อเรียมสงวน
8.	ฝากอุมาสมรมแม่แล้
ทราบสวยมภูจักรี
เรียมคิดจบจนตรี
โฉมฝากใจแม่ได้	ลักษมี เล่านา
เกลือกไกล้
โลกล่วง แล้วแม่
ยิ่งด้วยใครครอง
9.	วัดหงส์เหมราชร้าง
เรียมนิราเรือนสาย
หงส์ทรงสี่พักตร์ผาย
จะสั่งสารนุชคล้อย	รังถวาย นามแฮ
สวาทสร้อย
พรหมโลก แลฤ
คลาดท้าวไปพัน
10.	จากมามาลิ้วล้ำ
บางยี่เรือราพลา
เรือแผงช่วยพานาง
บางปรับคำคล้อง	ลำบาง
พี่พร้อม
เมียงม่าน มานา
คล่าวน้ำตาคลอ

บทวิเคราะห์ เรื่อง นิราศนรินทร์คำโคลง

คุณค่าด้านเนื้อหา

1. ด้านขนบในการแต่งนิราศ เป็นแบบแผนที่ยึดถือสืบต่อกันมา ได้แก่

- ธรรมเนียมการขึ้นต้นเรื่อง ที่นิยมเสนอเนื้อหาแสดงให้เห็นพระบรมเดชานุภาพ และพระบุญญาธิการที่ทำให้เกิดความสงบสุขร่มเย็น และความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมือง
- ธรรมเนียมการเลียนแบบโวหารในวรรณคดียุคก่อน แต่แสดงการเปรียบเทียบ และใช้วรรณศิลป์ที่ต่างกันอย่างออกไป เพื่อแสดงความสามารถในด้านการประพันธ์ และความคิดสร้างสรรค์ของกวี

ตัวอย่างบทประพันธ์

โหมควรวักฝักฟ้า	ฤตินี ดีฤ
เกรงเทพไทรณินทร์	ลอบกล้า
ฝากลมเลื่อนโหมบิน	บนเล่า นะแม่
ลมจะชายชักซ้ำ	ชอกเนื้อเรียมสวาง

คำประพันธ์ข้างต้นแต่งเลียนแบบบทพากนางในโคลงกำสรวลศรีปราชญ์ แต่ใช้ความสามารถในการเปรียบที่ต่างกันอย่างออกไปตามจินตนาการของกวี และใช้ภาพพจน์ประเภทอติพจน์ มีเนื้อหา กล่าวชมหญิงที่รักกว้างดงามมาก ทำให้หวงแหวนจนไม่รู้จะพากนางกับผู้ใดจึงจะวางใจได้

2. ด้านความเชื่อและศาสนา กวีสะท้อนความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาได้อย่างลึกซึ้ง

นอกจากนี้ เมื่อกวีพรรณนาถึงความรักที่ต้องพลัดพราก ยังได้สะท้อนความเชื่อเรื่องบาปบุญ ตามแนวคิดของพระพุทธศาสนา ดังคำประพันธ์ต่อไปนี้

รอยบุญเราพร้อมพ้อง	พบกัน
บาปแบ่งสองทำหัน	เท่าสร้าง
เพรงพรากสัตว์จำผัน	พลัดคู่ เขาฤ
บุญร่วมบาปจำร้าง	นุชร้างเรียมไกล

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

1. การเล่นเสียงสัมผัส ดั่งคำประพันธ์ต่อไปนี้

เอียงอกเทออกอ้าง	อวดองค์ อรเอย
เมรุชูปสมุทรดินลง	เลขแต่้ม
อากาศจกजारผจง	จารึก พอฤ
โถมแม่หยาดฟ้าแย้ม	อยู่ร้อนฤเห็น

แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสรุคำ เพื่อเล่นเสียงพยัญชนะเดียวกันทั้งบาท โดยคำนึงถึงความหมายของคำประพันธ์ด้วย นอกจากนี้ คำประพันธ์บทนี้ยังใช้ภาพพจน์ประเภทอติพจน์ เพื่อเปรียบเปรยถึงความรักและความอาลัย และใช้ภาพพจน์ประเภทบุคคลวัต เพื่อสมมุติให้ความรู้สึกกลายเป็นรูปธรรม

2. การเล่นคำ ดั่งคำประพันธ์ต่อไปนี้

เห็นจากจากแจกก้าน	แกมระกำ
ถนัดระกำกรรมจำ	จากช้า
บาบใดที่โททำ	แทนเท่า ราแม่
จากแต่คาบนี้หน้า	พี่น้องคงถนอม

คำประพันธ์ข้างต้น กวีเล่นคำ โดยเล่นความหมายของคำว่า จาก ทั้งจากที่เป็นคำนามและคำกริยา และคำเล่นพ้องเสียง คำว่า ระกำ กับ กรรม

3. การใช้ภาพพจน์ นิราศนรินทร์มีการใช้ภาพพจน์หลายประเภท ดังนี้

จากมามาแล้วล้ำ	ลำบาง
บางยี่เรือราพลาจ	พี่พร้อม
เรือแฉงช่วยพานาง	เมียงม่าน มานา
บางปรับคำคล้อง	คล่าวน้ำตาคลอ

กวีใช้ภาพพจน์บุคคลวัต โดยสมมุติให้เรือแฉง และบางยี่เรือสามารถทำกิริยาอาการเหมือนมนุษย์

แบบฝึกที่ 1

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. นรินทร์ บทขึ้นต้น ๑ บท แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด
 - ก. โคลงสี่สุภาพ
 - ข. ร่ายสุภาพ
 - ค. กาพย์ยานี ๑๑
 - ง. อินทริวิเชียรฉันท
2. นิราศนรินทร์แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด
 - ก. โคลงสี่สุภาพ
 - ข. ร่ายสุภาพ
 - ค. กาพย์ยานี ๑๑
 - ง. อินทริวิเชียรฉันท
3. คำว่า “นิราศ” หมายถึงข้อใด
 - ก. การพรรณนาด้วยอารมณ์ต่างๆ
 - ข. ความเศร้าโศก
 - ค. เรื่องราวที่พรรณนาถึงการจากกัน หรือ จากไปอยู่ในที่ต่างๆ
 - ง. เรื่อยไป
4.

ฝากอุมาสมรมแม่แล้	ลักษณะมี เล่านา
ทราบสวยมภูจักรี	เกลือกไกล้
เรียมคิดจบจนตรี	โลกล่วง แล้วแม่
โฉมฝากใจแม่ได้	ยิ่งด้วยใครครอง

โคลงบทนี้สื่อความหมายในข้อใด

- ก. การพรรณนาถึงนางผู้เป็นที่รัก
 - ข. เป็นการแสดงความรักความอาลัยนางและกล่าวฝากนางไว้กับตัวนางเอง
 - ค. การพรรณนาถึงนางผู้งามเลิศ
 - ง. แสดงอารมณ์หึงหวงนางผู้เป็นที่รัก
5. นักเรียนคิดว่า วรรณคดีเรื่องนิราศนรินทร์ ให้คุณค่าด้านใด
 - ก. ด้านการใช้ถ้อยคำ
 - ข. ด้านความไพเราะ
 - ค. ด้านภาพพจน์
 - ง. ด้านวรรณศิลป์ และด้านกลวิธีการประพันธ์

แบบฝึกที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ แล้วจำแนกว่าเป็นการตีความจากบทความที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง โดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง

ข้อความที่กำหนดให้	ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง
1.นิราศนรินทร์ได้รับการยกย่องว่าเป็นโคลงที่แต่งได้อย่างไพเราะยิ่ง		
2.นิราศนรินทร์เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการออกศึก การสู้รบ การทำศึกสงคราม		
3.นิราศนรินทร์เป็นการรำพันถึงการจากนางอันเป็นที่รัก		
4.บทนมัสการหรือบทไหว้ครู พรรณนาให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของยุคสมัยอยุธยา		
5. “โฉมควรจักฝากฟ้า ฤาดิน ดีฤา” เป็นบทฝากนาง		
6.บังอบายเบิกฟ้า ฝึกพินใจเมือง คำว่า “บัง และ เบิก” เป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้าม และเป็นคำพ้องรูป		
7.เนื้อหาของเรื่องเริ่มต้นด้วยการยอพระเกียรติพระมหากษัตริย์ ชมเมือง และกล่าวถึงความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา		
8.นิราศนรินทร์ ผู้แต่งคือ นายนรินทร์เบศวร์ (อิน)		
9.นิราศนรินทร์เป็นเรื่องราวที่อ่านแล้วให้ข้อคิดและการนำไปประยุกต์ใช้ด้านการทำศึกสงคราม		
10. “อยุธยาล่มแล้ว ลอยสวรรค์ ลงฤา” หมายถึง กรุงศรีอยุธยาล่มไปแล้ว		

แบบฝึกที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนข้อสอบแบบตอบสั้น

1. โคลงบทใดในเรื่องนิราศนรินทร์ที่เป็นแบบอย่างฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ (คำเอก 7 คำโท 4)

.....

.....

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนยก คำที่หมายถึงผู้หญิง จากเรื่องนิราศนรินทร์ ม 5 คำ

.....

.....

3. ให้นักเรียนยก คำควบกล้ำ “ล” จากเรื่องนิราศนรินทร์ มา 10 คำ

.....

.....

4. “เรื่องเรื่องไตรรัตน์พัน พันแสง” คำว่า พันแสง หมายถึงอะไร

.....

.....

5. บทนมัสการหรือบทไหว้ครู พรรณนาให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของยุคสมัยใด

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบก่อนเรียนฉบับนี้ใช้ทดสอบความสามารถอ่านจับใจความวรรณคดีเป็นแบบทดสอบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ
2. ให้นักเรียนอ่านคำถามและคำตอบให้ละเอียดแล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวโดยทำเครื่องหมาย × ลงในกระดาษคำตอบ
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบให้ครบทุกข้อโดยใช้เวลาทำแบบทดสอบ 20 นาที

1. นิราศเรื่องแรกของไทย คือเรื่องใด
 - ก. โคลงนิราศศรีบุญชัย
 - ข. นิราศเมืองแกลง
 - ค. นิราศภูเขาทอง
 - ง. นิราศพระบาท
2. นิราศนรินทร์คำโคลงใช้คำประพันธ์ประเภทใดในการแต่ง
 - ก. โคลงสี่สุภาพ , กลอนแปด
 - ข. โคลงสี่สุภาพ, กาพย์ยานี 11
 - ค. ร่ายสุภาพ, โคลงสี่สุภาพ
 - ง. กาพย์ยานี 11, ร่ายสุภาพ
3. กวีได้นำงานประพันธ์ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเรื่องใด มาเป็นต้นแบบในการแต่ง
 - ก. ลิลิตพระลอ
 - ข. โคลงกำสรวล
 - ค. สมุทรโฆษคำฉันท์
 - ง. บทเห่เรือของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์
4. นายนรินทร์ธิเบศร์ ได้แต่งนิราศนรินทร์คำโคลงไว้เมื่อใด
 - ก. เมื่อต้องเดินทางกับทัพหลวงไปปราบพม่า
 - ข. เมื่อต้องเดินทางไปปราบหัวเมืองฝ่ายใต้ที่คิดการกบฏ
 - ค. เมื่อต้องเดินทางกับทัพหน้าไปปราบพม่ายังบางสะพาน
 - ง. เมื่อต้องเดินทางกับทัพหน้าไปสังเกตการณ์ทัพพม่า ยังเมืองตะนาวศรี
5. “ ศรีอยุธยาเอ็นท์แย้มฟ้า แจกแสงจ้าเจดจันท์ เพียงรพิพรรณผ่องด้าว ขุนหาญห้าวแหนบาท ” คำที่พิมพ์ตัวหนามีความหมายว่าอย่างไร
 - ก. แสงจันทร์
 - ข. แสงอาทิตย์
 - ค. แสงของดวงดาว
 - ง. แสงของพระธรรม

6.

ถึงตระนาวตระหน้าข้า
จรศึกโคกมามานาน
เดินดงทุ่งทางละหาน
สารสั่งทุกหย่อมหญ้า

งสาร อรเอย
เนินข้า
หิมเวศ
ย่านน้ำลานาง

คำที่พิมพ์ตัวหนา มีความหมายว่าอย่างไร

ก. ลำธารใหญ่
ค. ทางเดิน

ข. ที่พักผ่อน
ง. ป่าหิมานต์

7.

จำใจจากแม่เปลื้อง
เยียวว่าแต่เดี่ยวยก
สองซีกแล่งทรวงตก
ภาคพีไปหนึ่งไว้

ปลิดอก อรเอย
แยกได้
แตกภาค ออกแม่
แนบเนียนวลถนอม

จากคำประพันธ์ข้างต้น ผู้แต่งมีความรู้สึกอย่างไร

ก. อาลัยอาวรณ์
ค. กังวลใจ

ข. เป็นห่วงเป็นใย
ง. สงสัย

8.

ฝากอุมาสมรมแม่แล้
ทราบสวยมภูวจักรี
เรียมคิดจบจันตรี-
โฉมฝากใจแม่ได้

ลักษมี เล่านา
เกลือกไกล้
โลกล่วง แล้วแม่
ยิ่งด้วยใครครอง

ก. พระนางอุมา
ค. พระนารายณ์

ข. พระนางลักษมี
ง. ถูกทั้ง ก และ ข

9. คำประพันธ์ในข้อใด มีการกล่าวเปรียบเทียบเกินจริง

ก. เอียงอกเทออกอ้าง
เมรุซุบสมุทรดินลง
อากาศจักจางผจง
โฉมแม่หยาดฟ้าแย้ม	อวดดองค์ อรเออย
เลขแต่้ม
จารีก พอฤ
อยู่ร้อนฤเห็น
ข. รำรกรำเรื่องร้าง
เสนาสนั้นดินครวญ
สารสั่งพีกำสรวล
ควรแม่ไว้ต่างหน้า	แรมนวล นาฏฤ
ครุ่นฟ้า
แสนเสน่ห์ นุชเออย
พื้พูนภายหลัง
ค. ถับถึงปากร่วมน้ำ
ถามข่าวไปปากพราง
อรมาท่าหลงทาง
ปากร่วมวานปากร้อง	คะนึ่งนาง
พื้พ็ร้อง
ฉงนอยู่
เรียกเจ้ามาจร
ง. จากมามาแล้วล้ำ
บางยี่เรือราพलग
เรือแผงช่วยพานาง
บางบับคำคล้อง	ลำบาง
พื้พ็ร้อง
เมียงม่าน มานา
กล่าวน้ำตาคลอ

10. คำประพันธ์ในข้อใด มีการใช้โวหารบุคคลวัต

ก. บ้านบ่อน้ำบกแห้ง
บ่อเนตรคงขังเป็น
อ้าโฉมแม่แบบเบญ-
มาซบอัสสุชลให้	ไปเห็น
เลือดได้
จลักษ์ณ์ เรียมเออย
พื้แล้วจักลา
ข. ชมแซ่คิดไซ้หน้า
เดือนตำหนิงกลาง
พิมพ์พัคตร์แม่เพ็ญปราง
ข้ากว่าแซไซ้แย้ม	นวลนาง
ต่ายแต่้ม
จักเปรียบ ไคเลย
ยั้งยี่ม้อปสร
ค. จากมามาแล้วล้ำ
บางยี่เรือราพलग
เรือแผงช่วยพานาง
บางบับคำคล้อง	ลำบาง
พื้พ็ร้อง
เมียงม่าน มานา
กล่าวน้ำตาคลอ
ง. ลมพัดคือพิษต้อง
หนาวอกกรุ่มในดวง
โฉมแม่พิมลพวง
มือแม่วีเดียวล้ำ	ตากทรวง
จิตข้า
มาเลศ ภูเออย
ยั้งล้ำมพาน

ภาคผนวก

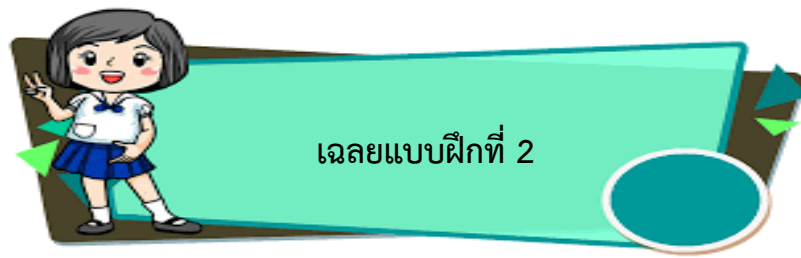

ข้อ	คำตอบ
1	ก
2	ค
3	ข
4	ก
5	ข
6	ง
7	ก
8	ง
9	ก
10	ค

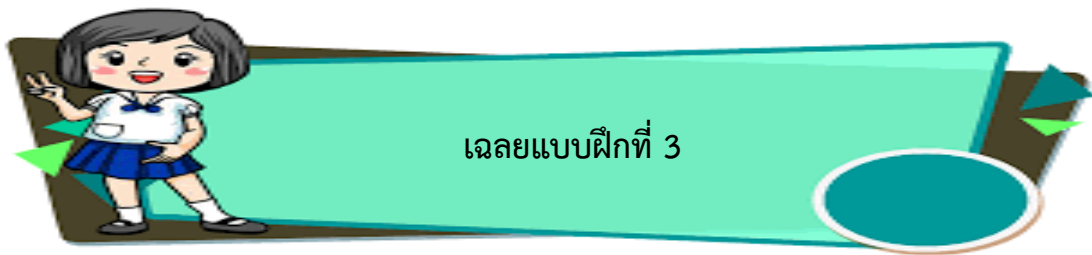
คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. นรินทร์ บทขึ้นต้น ๑ บท แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด
 - ก. โคลงสี่สุภาพ
 - ข. ร่ายสุภาพ
 - ค. กาพย์ยานี ๑๑
 - ง. อินทริวิเชียรฉันท
 2. นิราศนรินทร์แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด
 - ก. โคลงสี่สุภาพ
 - ข. ร่ายสุภาพ
 - ค. กาพย์ยานี ๑๑
 - ง. อินทริวิเชียรฉันท
 3. คำว่า “นิราศ” หมายถึงข้อใด
 - ก. การพรรณนาด้วยอารมณ์ต่างๆ
 - ข. ความเศร้าโศก
 - ค. เรื่องราวที่พรรณนาถึงการจากกัน หรือ จากไปอยู่ในที่ต่างๆ
 - ง. เรื่อยไป
 4. ฝากอุมาสมรมแม่แล้ ลักษณะมี เล่านา
ทราบสวยมภูจักษรี เกลือกไกล้
เรียมคิดจบจนตรี โลกล่วง แล้วแม่
โฉมฝากใจแม่ได้ ยิ่งด้วยใครครอง
- โคลงบทนี้สื่อความหมายในข้อใด
- ก. การพรรณนาถึงนางผู้เป็นที่รัก
 - ข. เป็นการแสดงความรักความอาลัยนางและกล่าวฝากนางไว้กับตัวนางเอง
 - ค. การพรรณนาถึงนางผู้งามเลิศ
 - ง. แสดงอารมณ์หึงหวงนางผู้เป็นที่รัก
5. นักเรียนคิดว่า วรรณคดีเรื่องนิราศนรินทร์ ให้คุณค่าด้านใด
 - ก. ด้านการใช้ถ้อยคำ
 - ข. ด้านความไพเราะ
 - ค. ด้านภาพพจน์
 - ง. ด้านวรรณศิลป์ และด้านกลวิธีการประพันธ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ แล้วจำแนกว่าเป็นการตีความจากบทความที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง โดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง

ข้อความที่กำหนดให้	ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง
1.นิราศนรินทร์ได้รับการยกย่องว่าเป็นโคลงที่แต่งได้อย่างไพเราะยิ่ง	/	
2.นิราศนรินทร์เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการออกศึก การสู้รบ การทำศึกสงคราม		/
3.นิราศนรินทร์เป็นการรำพันถึงการจากนางอันเป็นที่รัก	/	
4.บทนมัสการหรือบทไหว้ครู พรรณนาให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของยุคสมัยอยุธยา		/
5. “โฉมควรจักฝากฟ้า ถาดิน ตีธา” เป็นบทฝากนาง	/	
6.บังอบายเบิกฟ้า ผีกพื้นใจเมือง คำว่า “บัง และ เบิก” เป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้าม และเป็นคำพ้องรูป		/
7.เนื้อหาของเรื่องเริ่มต้นด้วยการขอพระเกียรติพระมหากษัตริย์ ชมเมือง และกล่าวถึงความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา	/	
8.นิราศนรินทร์ ผู้แต่งคือ นายนรินทร์ไชย (อิน)	/	
9.นิราศนรินทร์เป็นเรื่องราวที่อ่านแล้วให้ข้อคิดและการนำไปประยุกต์ใช้ด้านการทำศึกสงคราม		/
10. “อยุธยาล่มแล้ว ลอยสวรรค์ ลงธา” หมายถึง กรุงศรีอยุธยาล่มไปแล้ว	/	

คำชี้แจง ให้นักเรียนข้อสอบแบบตอบสั้น

- โคลงบทใดในเรื่องนิราศนรินทร์ที่เป็นแบบอย่างฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ (คำเอก 7 คำโท 4)
จากมามาลี้วล้า ลำบาง
บางยี่เรือราพลาบ ฟี่พริ่อง
เรือแพงช่วยพานาง เมียงม่าน มานา
บางปรับคำคล้อง คล่าวน้ำตาคลอ
- ให้นักเรียนยก คำที่หมายถึงผู้หญิง จากเรื่องนิราศนรินทร์ มา 5 คำ
โฉม แม่ เรียม นาง น่อง
- ให้นักเรียนยก คำควบกล้ำ “ล” จากเรื่องนิราศนรินทร์ มา 10 คำ
แกล้า กล้า แคล้ว คลาด คล้าย คล้อย คล่อง คล่าว พลาบ เกลือก ไกล้ กล้า คลอ
- “เรื่องเรื่องไตรรัตน์พัน พันแสง” คำว่า พันแสง หมายถึงอะไร
พระอาทิตย์
- บทนมัสการหรือบทไหว้ครู พรรณนาให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของยุคสมัยใด
ยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น

บรรณานุกรม

กัตัญญู ชูชื่น. **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวรรณคดีไทย**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่ โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์, 2543.
กระทรวงศึกษาธิการ. **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์**

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว , 2553. วิชาการ,กรม.

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่ง
สินค้าและพัสดุ (ร.ส.พ.), 2551.

บุญลักษณ์ เอี่ยมสาองค์ เกื้อกมล พฤษประมุข และโสภิต พิทักษ์. **ภาษาไทย วรรณคดี**

และวรรณกรรม ม.4. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2552.